

Advies nr. 90/2018 van 26 september 2018

Betreft: Voorontwerp van een besluit van de Vlaamse Regering betreffende de organisatie van een provinciale volksraadpleging (CO-A-2018-066)

De Gegevensbeschermingsautoriteit (hierna de Autoriteit);

Gelet op de wet van 3 december 2017 *tot oprichting van de Gegevensbeschermingsautoriteit*, inzonderheid de artikelen 23 en 26;

Gelet op de Verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 *betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG* (hierna AVG);

Gelet op het verzoek om advies van Mevr. Liesbeth Homans, Vlaams minister van binnenlands bestuur, inburgering, wonen, gelijke kansen en armoedebestrijding, ontvangen op 17 juli 2018;

Gelet op het verslag van Dhr. Ivan Vandermeersch;

Brengt op 26 september 2018 het volgend advies uit:

I. VOORWERP VAN DE ADVIESAANVRAAG

1. De Vlaams minister van binnenlands bestuur, inburgering, wonen, gelijke kansen en armoedebestrijding, hierna de aanvrager, vraagt het advies van de Autoriteit over een voorontwerp van besluit van de Vlaamse Regering betreffende de organisatie van een provinciale volksraadpleging (hierna: het ontwerpbesluit).

Context

2. Het ontwerpbesluit geeft uitvoering aan de bepalingen vervat in Titel VI, Hoofdstuk IV van het *Provinciedecreet* van 9 december 2005 die de provinciale volksraadplegingen in het leven roepen.
3. Op 27 juni 2018 nam het Vlaams parlement een ontwerp van decreet aan houdende de wijziging van diverse bepalingen van het Provinciedecreet van 9 december 2005¹ (hierna: het wijzigingsdecreet). Dit wijzigingsdecreet past de bepalingen in Titel VI, Hoofdstuk IV van het *Provinciedecreet* aan om deze beter af te stemmen op de procedure tot het organiseren van een gemeentelijke volksraadpleging zoals vervat in de artikelen 305 tot en met 325 van het *decreet over het lokaal bestuur* van 22 december 2017².
4. Inhoudelijk legt het ontwerpbesluit de procedureregels en enkele nieuwe modelformulieren vast voor de organisatie van provinciale volksraadplegingen. In het kader van dit advies is met name het nieuwe modelformulier van het verzoekschrift om een provinciale volksraadpleging te organiseren op initiatief van de inwoners, van belang. Het ontwerpbesluit vervangt het huidige modelformulier³ door een nieuwe versie van de petitieijst die de informatieclausule gegevensbescherming niet langer vermeldt.

II. ONDERZOEK VAN DE ADVIESAANVRAAG

5. In overeenstemming met artikel 23, §1, 1° wet van 3 december 2017 *tot oprichting van de Gegevensbeschermingsautoriteit* beperkt de Autoriteit haar analyse tot de wetsbepalingen die betrekking hebben op de verwerking van persoonsgegevens. Het advies beperkt zich bijgevolg in essentie tot de analyse van het nieuwe modelformulier van het verzoekschrift en de petitieijst om een provinciale volksraadpleging te organiseren op initiatief van de inwoners.

¹ Het Vlaams Parlement nam dit decreet aan op 27 juni 2018. Op het moment van schrijven is het decreet nog niet gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad. De aangenomen tekst kan u raadplegen op de website van het Vlaams Parlement via deze link:

<https://www.vlaamsparlement.be/parlementaire-documenten/parlementaire-initiatieven/1260339>

² Decreet van 22 december 2017 *over het lokaal bestuur*, BS 15 februari 2018; *Parl.St.* Vlaams Parlement 2017-2018, nr. 1611/1, blz. 42, te raadplegen via deze link: <https://www.vlaamsparlement.be/parlementaire-documenten/parlementaire-initiatieven/1260339>

³ Dit modelformulier is vastgelegd door artikel 3 van het Besluit van de Vlaamse regering van 21 december 2012 *tot vaststelling van het model van het formulier houdende het verzoek tot organisatie van een volksraadpleging*, BS 5 februari 2013.

1. Inleiding

6. Het bestaande modelformulier van de petitielijst die de verzoekers moeten gebruiken om het nodige aantal handtekeningen te verzamelen van inwoners van de provincie, bevat naast de vermelding van artikel 196 van het Strafwetboek een informatieclausule gegevensbescherming:

"De provincie verwerkt de door u verstrekte persoonsgegevens alleen om na te gaan of er voldoende geldige handtekeningen zijn om het verzoek tot het houden van een volksraadpleging te ondersteunen (artikel 201 van het Provinciedecreet). U hebt het recht om uw gegevens in te kijken en zo nodig de verbetering ervan aan te vragen."

7. Het nieuwe modelformulier dat artikel 28 van het ontwerpbesluit invoert, is quasi-identiek aan het bestaande modelformulier. De personen die het initiatief wensen te ondersteunen moeten hun naam, voornaam, geboortedatum, adres en handtekening opgeven. Het enige verschil bestaat in het weglaten van de informatieclausule gegevensbescherming. De aanvrager duidt deze keuze als volgt:

*"Er wordt voor gekozen om de informatieclausule inzake de gegevensbescherming niet meer op te nemen in het model van de petitielijst voor een provinciale volksraadpleging, zoals deze werden vastgelegd bij het besluit van de Vlaamse Regering van 21 december 2012 tot vaststelling van het model van het formulier houdende het verzoek tot organisatie van een volksraadpleging. De voorkeur gaat uit naar het ter beschikking stellen door de verwerkingsverantwoordelijke van een informatiedocument of –brochure aan de betrokkene. Op deze manier zal er immers veel sneller kunnen ingespeeld worden op de nieuwe evoluties op het vlak van de gegevensbescherming en zal ervoor gezorgd worden dat de betrokkene steeds op een degelijke manier geïnformeerd kan worden. De Vlaamse Overheid zal hierbij trachten de verwerkingsverantwoordelijken zo goed mogelijk te informeren zodat de informatieverstrekking aan de betrokkenen zo uniform mogelijk kan gebeuren."*⁴

8. Hoewel de Autoriteit de ambitie van de aanvrager om de potentiële deelnemers nog beter te informeren over de verwerking van hun persoonsgegevens via een informatiedocument – of brochure volledig ondersteunt, rechtvaardigt dit niet de weglating van de informatieclausule gegevensbescherming in het huidige model van de petitielijst.

⁴ Nota over dit ontwerpbesluit aan de Vlaamse regering, te raadplegen via deze link: <https://www.vlaanderen.be/nl/nbwa-news-message-document/document/090135578024596c> .

2. Het recht op informatie

9. Artikel 13 AVG bepaalt welke informatie de verwerkingsverantwoordelijke moet bezorgen aan de betrokkene wanneer de persoonsgegevens rechtstreeks bij die persoon worden verzameld. De betrokkene moet deze informatie ontvangen bij de verkrijging van de persoonsgegevens.
10. Op het moment dat een persoon de petitielijst invult, moet de verwerkingsverantwoordelijke informatie verstrekken over een aantal cruciale elementen. De bestaande informatieclausule gegevensbescherming kwam grotendeels tegemoet aan deze vereiste door de persoon die de petitie ondertekent, bondig informeren over het doel, de rechtsgrond en de identiteit van de persoon die zijn of haar persoonsgegevens verwerkt, alsook de mogelijkheid tot inzage en verbetering.
11. De aanvrager verwijst naar “de verwerkingsverantwoordelijke” om deze informatie te verstrekken, zonder te evenwel preciseren wie deze is. Op basis van het *Provinciedecreet* zou de deputatie de meest aangewezen verwerkingsverantwoordelijke zijn, aangezien deze krachtens artikelen 202 en 208 van het gewijzigde *Provinciedecreet* instaat voor het tellen en het onderzoek van de geldigheid van de verzamelde handtekeningen. De deputatie zou dus moeten zorgen voor bijv. een standaarddocument voor de verwerking van persoonsgegevens dat aan de initiatiefnemers ter beschikking wordt gesteld samen met het model van verzoekschrift en petitielijst. Hoewel de aanvrager het voornemen uit om deze verwerkingsverantwoordelijke bij te staan in de vervulling van de informatieplicht, vermeldt noch het Provinciedecreet, noch het ontwerpbesluit enige plicht tot bijstand. Samengevat verwijst de aanvrager de plicht tot informeren naar een niet-geïdentificeerde actor die zij wel wil, maar juridisch helemaal niet hoeft bij te staan.
12. Artikel 209 van het gewijzigde *Provinciedecreet* bepaalt weliswaar dat de provincie ten minste dertig dagen voor de volksraadpleging een informatiebrochure over het onderwerp ervan ter beschikking stelt. Deze bepaling komt echter niet tegemoet aan de bezorgdheid van de Autoriteit omdat deze informatie slechts *na* het verzamelen van de handtekening en de verwerking⁵ van de bijhorende persoonsgegevens plaatsvindt. Bovendien vermeldt noch het Provinciedecreet, noch het ontwerpbesluit dat deze informatiebrochure ook moet informeren over de verwerking van persoonsgegevens. Tot slot richt deze brochure zich tot iedere potentiële deelnemer, terwijl het recht op informatie m.b.t. de petitielijst slechts relevant is voor de personen die de petitie ondertekenden.

⁵ *In casu* de controle van de geldigheid van de handtekeningen.

III. BESLUIT

13. Rekening houdende met de filosofie van de AVG die de rechten van de betrokkene niet wil versterken kan de Autoriteit niet instemmen met het schrappen van een informatieclausule gegevensbescherming zonder dat hierbij wordt voorzien in een geloofwaardig alternatief (dat eveneens in bijlage aan het ontwerpbesluit zou kunnen worden gehecht). Het gevaar is reëel dat de enkele informatie-elementen waarvan de betrokkene nu nog kennis kan nemen bij het ondertekenen van de petitie zullen wegvallen en door niets vervangen zullen worden.
14. De Autoriteit is bijgevolg van mening dat het ontwerpbesluit onvoldoende waarborgen biedt wat de bescherming van de persoonsgegevens van de betrokkenen betreft, in het bijzonder gelet op:
- het schrappen van de informatieclausule gegevensbescherming (randnummer 7);
 - het doorverwijzen van de informatieplicht naar een niet-geïdentificeerde verwerkingsverantwoordelijke, zonder te voorzien in een bijstandsplicht in hoofde van de aanvrager (randnummer 11).

OM DEZE REDENEN

Brengt de Autoriteit een ongunstig advies uit over het ontwerpbesluit.

De Wnd. Administrateur,

De Voorzitter,

(get.) An Machtens

(get.) Willem Debeuckelaere